

Nr 48

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen rörande ratifikation av konvention mellan Sverige och Schweiz rörande socialförsäkring; given Stockholms slott den 7 januari 1955.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att godkänna ratifikation av konvention mellan Sverige och Schweiz rörande socialförsäkring.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens innehåll

I propositionen föreslås, att riksdagen godkänner ratifikation av en mellan Sverige och Schweiz slutna, den 17 december 1954 undertecknad konvention avseende ömsesidigt utgivande av förmåner från den allmänna ålders-, invalid- och efterlevandepensioneringen samt yrkesskadeförsäkringen.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 ja-
nuari 1955.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LANGE.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om *ratifikation av en konvention mellan Sverige och Schweiz rörande socialförsäkring* samt anför.

Sedan schweiziska regeringen inbjudit till förhandlingar för avslutande av en konvention mellan Sverige och Schweiziska förbundsrepubliken angående ömsesidigt utgivande av socialförsäkringsförmåner, har sådana förhandlingar ägt rum i Bern den 19—27 september 1952 och i Stockholm den 4—8 maj 1954. Över det förslag, som uppgjordes under förhandlingarna i Bern, har, såvitt angår vårt land, yttranden inhämtats från pensionsstyrelsen, socialstyrelsen och riks-försäkringsanstalten. Av dessa myndigheter framställda erinringar har vid utarbetandet av det slutliga konventionsförslaget vid förhandlingarna i Stockholm blivit i allt väsentligt beaktade.

Konventionen jämte slutprotokoll har den 17 december 1954 undertecknats i Bern. Konventionen innehåller bestämmelse om att den skall ratificeras; och den träder icke i kraft förrän å första dagen i andra månaden efter utväxlingen av ratifikationsinstrumenten. Konventionen och slutprotokollet har upprättats på svenska och tyska språken. Den svenska texten torde få såsom bilaga fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende.

Angående konventionens och slutprotokollets innehåll må nämnas följande.

I inledningen till konventionen anges, att dess syfte är att såvitt möjligt bereda medborgare i de båda länderna fördelarna av svensk och schweizisk socialförsäkringslagstiftning. Konventionen har emellertid begränsats till att blott omfatta ålders-, invalid- och efterlevandepensionering samt yrkes-skadeförsäkring, enär övriga socialförsäkringsgrenar, dvs. sjuk-, moderskaps- och arbetslöshetsförsäkringarna, i Schweiz huvudsakligen regleras kantonalt med olikartade föreskrifter i de skilda kantonerna och därför ej ansetts lämpa sig för en överenskommelse mellan de båda länderna.

I *artikel 1 mom. 1* fastställes konventionens omfattning. För svensk del blir den tillämplig å lagstiftningen om folkpensionering och om bidrag till änkor och änklingar med barn samt om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn ävensom å lagstiftningen om yrkesskadeförsäkring. Motsvarande lagstiftning i Schweiz utgöres av förbundslagstiftningen rörande ålders- och efterlevandeförsäkring samt rörande försäkring för olycksfall i arbete och yrkessjukdomar ävensom olycksfall utom arbete. Därvid har sistnämnda försäkring, i vad den för de försäkrade arbetstagarna täcker olycksfall utom arbetet, ansetts utgöra en motsvarighet till den svenska folkpensioneringens invalidförmåner. Konventionen avser, enligt *mom. 2*, även blivande ändringar i nämnda lagstiftning, dock att vederbörande land, när det gäller en utvidgning av lagstiftningens tillämpningsområde till nya persongrupper, medgives rätt att göra förbehåll mot konventionens tillämpning därå inom tre månader efter den frist, inom vilken landet enligt *artikel 11 mom. 1* har att underrätta motparten om ändringar i lagstiftningen.

I *artikel 2* fastslås principen, att de båda ländernas medborgare vid tillämpningen av förutnämnda lagstiftning skall vara likställda i fråga om rättigheter och skyldigheter. Denna princip har emellertid ej kunnat helt genomföras. I det följande uppställes beträffande vissa förmåner särskilda villkor för att det ena landets medborgare skall komma i åtnjutande av det andra landets förmåner, vilka villkor är så avvägda att viss reciprocitet uppnås mellan länderna i fråga om förmånernas storlek och förutsättningar.

Enligt samma artikel skall vid tillämpning av konventionen med medborgare likställas statslös person, som senast varit medborgare i något av länderna.

I de två följande artiklarna anges vilket lands lagstiftning som skall gälla i konventionsfallen. Från den gränsdragning som sålunda göres äger emellertid de högsta förvaltningsmyndigheterna i de båda länderna överenskomma om undantag för särskilda fall (*artikel 5*).

I *artikel 3* stadgas, att den svenska lagstiftningen om folkpensionering, änke- och änklingsbidrag och särskilda barnbidrag skall gälla för den, som är bosatt och mantalsskriven i Sverige, och den schweiziska lagstiftningen om ålders- och efterlevandeförsäkring för den, som är bosatt i Schweiz eller har förvärvsarbete där. Denna huvudregel har emellertid i konventionen försetts med undantag för vissa personkategorier. Personal, som utsändes från företag i ena landet till arbete i det andra landet, skall sålunda kvarbli under lagstiftningen i det land, där företaget har sitt säte, under de första tolv månaderna av vistelsen i det andra landet. Om arbetet blir av längre varaktighet, blir vederbörande omfattad av sistnämnda lands lagstiftning, dock att möjlighet öppnats för honom att efter medgivande från vistelselandets vederbörande myndighet kvarbli under den förra lagstiftningen.

Vad angår vid vägtrafikföretag anställd resande personal med arbete inom de båda länderna har huvudregeln ansetts böra modifieras sålunda, att lagstiftningen i det land, där företaget har sitt säte, skall gälla. Som det

emellertid ej syntts riktigt att tillämpa exempelvis svensk lag för en i Schweiz bosatt schweizisk medborgare, som anställts i svenskt trafikföretag, har vidare införts den specialregeln att, om vederbörande är bosatt i sitt hemland, lagen i det landet skall tillämpas. Vid förhandlingarna övervägdes att införa motsvarande regler för resande personal vid järnvägstrafikföretag men något praktiskt behov därav ansågs ej föreligga annat än i fråga om den svenska yrkesskadeförsäkringen och motsvarande schweiziska försäkring. Härtill återkommer jag i det följande. Bestämmelserna för resande personal gäller även beträffande flygande personal vid lufttrafikföretag. I fråga om sådant företags mark- eller kontorspersonal i det andra landet gäller emellertid huvudregeln eller regeln om utsänd personal. Med anledning av önskemål, som framförts från det nordiska flygbolaget Scandinavian Airlines System om befrielse från skyldighet att erlægga de tämligen stora premierna till den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringen för alla svenska medborgare i företagets tjänst med arbete i Schweiz — vilken försäkring vederbörande som regel aldrig kommer att utnyttja — har i slutprotokollet under punkt 6 intagits en bestämmelse, att svensk lagstiftning skall gälla för ifrågavarande personer. En motsvarande bestämmelse har intagits för anställda vid det schweiziska flygföretaget Luftverkehr A. G. Swissair, vilka anställda alltså skall under arbete i Sverige lyda under schweizisk lag, om de har schweiziskt medborgarskap.

Beträffande karriärpersonal samt utsänd kanslipersonal vid de båda ländernas diplomatiska eller konsulära representationer uppställs den specialregeln, att för den som är medborgare i det utsändande landet lagstiftningen i nämnda land skall tillämpas. Motsvarande skall gälla övriga anställda vid dessa representationer samt personliga tjänare hos medlemmar av representationerna, om vederbörande är medborgare i det utsändande landet. I det senare fallet kan emellertid genom särskilda överenskommelser med vederbörande försäkringsinstitution ordnas så, att den på verksamhetsorten gällande lagstiftningen blir tillämplig.

I *artikel 4* har i fråga om den svenska lagstiftningen om yrkesskadeförsäkring och den schweiziska lagstiftningen om försäkring för olycksfall och yrkessjukdomar stadgats som huvudregel, att lagen i det land, där det av försäkringen omfattade arbetet utföres, skall tillämpas. Från denna huvudregel stadgas samma undantag för vissa personkategorier, som under artikel 3, dock att i fråga om resande personal vid vägtrafikföretag och flygande personal vid lufttrafikföretag endast uppställs den specialregeln, att lagstiftningen i det land där företaget har sitt säte skall tillämpas. Här har ej medtagits förut berörda särbestämmelse för den som är medborgare i det andra landet och bosatt där, emedan den schweiziska försäkringen är knuten till företaget som sådant och ej till den enskilde arbetstagaren. Ej heller har för personalen vid förutnämnda flygbolag gjorts någon särreglering. Däremot har regeln för resande personal här befunnits böra avse även sådan personal vid järnvägstrafikföretag.

Efter dessa allmänna bestämmelser, som återfinnes i konventionens förs-

ta del, upptager konventionen i en andra del särskilda bestämmelser rörande de olika försäkringsgrenarna. I kapitel 1 av denna del behandlas bl. a. förutsättningarna för erhållande av förmåner vid ålderdom samt de förmåner vid invaliditet och dödsfall, som ej utgår från försäkring för yrkesskada. I fråga om rätten till den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringens förmåner, som omfattar ålderspension vid 65 års ålder, makepensioner för gift man över 65 år och hans hustru över 60 år, änkepension samt pension till barn, vars ena eller båda föräldrar är döda, uppställs olika förutsättningar för de allmänna förmånerna (ordentliche Renten) och för övergångsförmånerna (Übergangsrenten). De senare utgår till personer, som ej varit anslutna till försäkringen under minst ett år, samt är i motsats till de förra ortsgraderade och inkomstprövade.

Vad först angår de allmänna förmånerna gäller enligt *artikel 6 mom. 1*, att svensk medborgare har rätt att på samma villkor som schweizisk medborgare åtnjuta dessa förmåner, om han är bosatt i Schweiz och erlagt försäkringspremier för sammanlagt minst fem år. Såsom en alternativ förutsättning gäller — utöver bosättning i Schweiz under den tid förmånen uppbäres — att han vid försäkringsfallet bott där sammanlagt minst tio år, därav oavbrutet minst fem år omedelbart före försäkringsfallet, samt erlagt minst ett års försäkringspremier. Detta alternativ utgör närmast en övergångsbestämmelse för de åldersgrupper — personer födda före år 1888 — vilka med hänsyn till tidpunkten för denna lagstiftnings ikraftträdande (den 1 januari 1948) ej haft möjlighet att erlägga premier i minst fem år före pensionsålderns inträde. Vid beräkningen av den tid vederbörande oavbrutet varit bosatt i Schweiz skall bortses från tillfällig bortovaro; sådan bortovaro skall enligt anteckning i punkt 3 i slutprotokollet anses föreligga, om den försäkrade utan att ändra sin bosättning lämnar landet för tid ej överstigande fyra månader om året.

Avlider svensk medborgare, som enligt vad nyss sagts uppfyller förutsättningarna för rätt till de allmänna förmånerna, äger hans efterlevande enligt *artikel 6 mom. 2* rätt till sådana förmåner, så länge de är bosatta i Schweiz.

Genom nämnda bestämmelser i artikel 6 upphäver man från schweizisk sida tillämpningen på svenska medborgare av artikel 40 i den schweiziska förbundslagen om ålders- och efterlevandeförsäkring, enligt vilken för utlännings rätt till förmåner kräves minst tio års premier och som föreskriver nedsättning av utlännings förmåner med en tredjedel. Anteckning härom har gjorts under punkt 1 a) i slutprotokollet.

Vad åter angår den schweiziska försäkringens övergångsförmåner uppställs i *artikel 7* blott den förutsättningen för svensk medborgares rätt att på samma villkor som schweizisk medborgare erhålla sådan förmån, att han varit bosatt i Schweiz oavbrutet minst fem år omedelbart före ansökan om förmån men ej uppfyller förutsättningarna för erhållande av de allmänna förmånerna. Även här bortses från tillfällig bortovaro, varvid detta begrepp tolkas på sätt nyss nämnts.

I *artikel 6 mom. 3* medgives svensk medborgare ävensom hans efterlevande rätt att under vissa förutsättningar återfå de premier, som inbetalats till den schweiziska försäkringen. Detta gäller både den del av premien, som arbetsgivaren har att erlägga för personer i hans tjänst (hälften av premien för arbetstagaren), och vad den försäkrade själv erlagt. Återbetalning kan begäras, då vederbörande, innan han blivit berättigad till förmån från försäkringen, lämnar Schweiz för att, såvitt kan förutses, ej mer återvända. Vidare kan återbetalning ske, när försäkringsfall inträffar, dvs. vid uppnådd pensionsålder eller vid dödsfall, innan förutsättningarna för rätt till de allmänna förmånerna hunnit uppfyllas. Om återbetalning skett men vederbörande därefter ånyo blivit ansluten till försäkringen, måste han på nytt kvalificera sig därtill under tid efter den som de återbetalade premierna avsåg. För rätt till övergångsförmånerna förutsättes, att premieåterbetalning ej skett under den för dessa förmåner stadgade kvalifikationstiden.

Rörande schweizisk medborgares rätt att på samma villkor som svensk medborgare erhålla motsvarande svenska förmåner uppställs vissa förutsättningar i *artikel 8 mom. 1*. För alla dessa förmåner gäller, att de blott utgår så länge vederbörande är bosatt i Sverige. I fråga om ålderspension enligt lagen om folkpensionering kräves vidare, att han varit bosatt i Sverige oavbrutet minst fem år innan ansökan om förmån göres. Dock äger han, om han vid uppnåendet av 67 års ålder redan är berättigad till invalidpension, sjukbidrag eller änkepension från folkpensioneringen, rätt att även om han ej uppfyllt nyssnämnda kvalifikationstid få sådan förmån ersatt av ålderspension. För erhållande av invalidpension eller sjukbidrag fordras, att den schweiziske medborgaren antingen varit bosatt i Sverige oavbrutet minst fem år omedelbart innan ansökan om förmån göres eller att han varit bosatt här oavbrutet minst ett år omedelbart före ansökan och under denna tid varit minst ett år fysiskt och psykiskt i stånd att utöva normal förvärvsverksamhet.

För schweizisk medborgares rätt till änkepension enligt folkpensioneringslagen och bidrag enligt lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn har uppställts den förutsättningen, att den avlidne varit bosatt i Sverige oavbrutet minst fem år omedelbart före dödsfallet eller att denne då var berättigad till invalidpension eller sjukbidrag. I båda fallen fordras dock att den efterlevande var bosatt i Sverige vid dödsfallet. Vidare har den efterlevande maken medgivits rätt att självständigt kvalificera sig till nu ifrågavarande förmåner genom bosättning i Sverige utan avbrott under minst fem år omedelbart innan ansökan om förmån göres.

Beträffande de särskilda barnbidragen har såsom villkor uppställts, att det bidragsberättigade barnets fader, styvfader eller moder äger uppbära ålderspension, invalidpension, sjukbidrag, änkepension eller änke- och änklingsbidrag eller att barnet själv varit bosatt i Sverige oavbrutet minst fem år omedelbart innan ansökan om förmån göres.

Vad nu sagts om schweizisk medborgares rätt till de angivna svenska förmånerna avser även rätten till därtill anknutna tilläggsförmåner, nämligen

standard- och indextillägg, hustrutillägg samt blind- eller vårdtillägg till folkpensionsförmånerna ävensom förstnämnda båda tillägg till änke- och änklingsbidragen. Rörande de i anslutning till dessa förmåner utgående kommunala bostadstilläggen har från svensk sida enligt en i slutprotokollet under punkt 7 intagen anteckning blott gjorts den utfästelsen, att svenska regeringen skall verka för att dessa tillägg, som beror på kommuns eget beslut, skall komma även schweiziska medborgare till del.

Vid beräkningen av oavbruten bosättningstid i Sverige skall liksom förut nämnts beträffande de schweiziska förmånerna gälla, att tillfällig bortovaro från landet ej beaktas.

Såsom förut angivits har svensk medborgare i vissa fall — när det ej blir aktuellt för vederbörande att utnyttja försäkringens förmåner eller det ej blir möjligt för honom att uppfylla förutsättningarna för rätt till förmån — tillerkänts rätt att återfå de premier, som erlagts till den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringen. I *artikel 8 mom. 2* har schweizisk medborgare medgivits en motsvarande rätt att återfå pensionsavgifter till den svenska folkpensioneringen. Denna rätt, som även tillkommer hans efterlevande, föreligger när vederbörande, innan han blivit berättigad till förmån som förut angivits, lämnar Sverige för att, såvitt kan förutses, ej mer återvända. Av administrativa skäl har återbetalning blott medgivits av pensionsavgifter, varå vederbörliga kvitton företes. Om återbetalning skett, blir vederbörande ej berättigad till förmån, förrän han uppfyller villkoren därför för senare period än den återbetalningen avser.

Två ytterligare anteckningar i slutprotokollet har anknytning till de förmånsgrenar som nu behandlats. Under punkt 2 har sålunda upptagits, att likställighetsprincipen ej skall gälla i fråga om anslutning till den schweiziska frivilliga ålders- och efterlevandeförsäkringen eller till den frivilliga statliga pensionsförsäkringen i Sverige. Vidare har i punkt 4 angivits, att de i artiklarna 7 och 8 mom. 1 avsedda tidsfristerna skall i fråga om den som omfattas av den tidigare berörda regeln i artikel 3 för personal, som utsänts av företag i ena landet till arbete i det andra landet, räknas först från den tidpunkt, då lagstiftningen i det land, till vilket han utsänts, blir tillämplig på honom. Vad nu sagts gäller dock ej de i artikel 6 stadgade tidsfristerna för erhållande av de allmänna förmånerna från den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringen.

I kapitel 2 under andra delen av konventionen upptages särskilda bestämmelser i fråga om den svenska yrkesskadeförsäkringen och den schweiziska försäkringen för olycksfall och yrkessjukdomar. I *artikel 9* kompletteras den i artikel 2 intagna likställighetsregeln med en bestämmelse, att den som är förmånsberättigad enligt ettdera landets lagstiftning skall erhålla samma tillägg till försäkringsförmånerna som landets egna medborgare. Detta gäller även fall då tillägg ej utgår från försäkringen utan av statsmedel. Likaså stadgas, att penningförmåner från försäkringen skall utgå oavkortade även utomlands. Till förtydligande av sistnämnda bestämmelse har i slutprotokollet under punkt 5 antecknats, att utbyte av ersättning från

den svenska yrkesskadeförsäkringen mot ett engångsbelopp icke må ske utan uttryckligt medgivande från den försäkrade. Anteckningen avser det stadgande i 30 § första stycket lagen om yrkesskadeförsäkring, enligt vilket ersättning till den, som icke är svensk medborgare och ej är bosatt i riket, kan utan dennes samtycke utbytas mot ett engångsbelopp om 50 procent av ersättningens kapitalvärde. Härvid märkes, att Sverige redan i anslutning till Genèvekonventionen den 5 juni 1925 angående lika behandling av in- och utländska arbetare i avseende å ersättning för olycksfall i arbete träffat överenskommelse med ett stort antal främmande länder, däribland Schweiz, om undantag för dessa länders medborgare från bestämmelser, som på angivet sätt begränsar ersättning vid olycksfall i arbete. I slutprotokollet har under punkt 1 b) därjämte antecknats, att den i konventionen stadgade likställigheten mellan ländernas medborgare medför, att artikel 90 i den schweiziska förbunds lagen om sjuk- och olycksfallsförsäkring, vari föreskrives nedsättning i vissa fall av utlänningar tillkommande förmåner från försäkringen, ej skall tillämpas på svenska medborgare.

Vidare stadgas i *artikel 10*, att i fall, då försäkrad tillerkänts livränta på grund av olycksfall eller yrkessjukdom från försäkringsgivare i det ena landet och försäkringsgivare i det andra landet skall fastställa en ytterligare livränta för den försäkrade på grund av senare olycksfall eller yrkessjukdom, den tidigare livräntan skall beaktas som om även den belastade sistnämnda försäkringsgivare.

Konventionens tredje del upptager bestämmelser av teknisk natur. I *artikel 11* behandlas de högsta förvaltningsmyndigheternas befogenhet att överenskomma om erforderliga tillämpningsföreskrifter till konventionen. Därjämte föreskrives viss underrättelseskyldighet dem emellan rörande åtgärder i samband med konventionens tillämpning och ändringar i det egna landets lagstiftning på konventionens område. Vidare angives vilka myndigheter som beträffande olika ärenden är att anse som högsta förvaltningsmyndighet i konventionens mening. I *artikel 12* stadgas skyldighet för vederbörande myndigheter och organ i de båda länderna att bistå varandra vid konventionens tillämpning. Enligt *artikel 13* skall handlingar och bevis i ärenden rörande tillämpning av konventionen åtnjuta samma befrielse från eller nedsättning av stämpelavgifter, som sker vid tillämpning av vederbörande lands lagstiftning, och legalisering av sådana dokument genom diplomatisk eller konsulär myndighet skall icke krävas. Handling, som skall ingivas inom viss tid till myndighet i ena landet, skall enligt *artikel 14* anses ha inkommit i rätt tid, om den inom samma tid ingivits till motsvarande myndighet i det andra landet. I *artikel 15* meddelas vissa valutamässiga bestämmelser, avseende bl. a. att förebygga att valutarestriktioner skall förhindra överföring mellan länderna av belopp, som skall utgå enligt konventionen. Slutligen regleras frågan om biläggande av tvister i *artikel 16*. De högsta förvaltningsmyndigheterna skall i första hand söka lösa tvisten förhandlingsvägen, och i andra hand skall tvisten hänskjutas till en skiljedomstol, vars sammansättning och förfarande fastställes gemensamt av

Konungen av Sverige och den schweiziska regeringen. Det må i detta sammanhang anmärkas att, därest enighet ej kan nås härom, så torde tvisten med tillämpning av skiljedomskonventionen den 17 december 1904 mellan de båda länderna böra hänskjutas till permanenta skiljedomstolen i Haag.

I fjärde delen av konventionen, som upptager slut- och övergångsbestämmelser, regleras i *artikel 17* frågan om ratifikation och ikraftträdande. Enligt *artikel 18* slutes konventionen för ett år med förlängning ett år i sänder, om ej uppsägning sker. I fall av uppsägning skall redan förvärvade rättigheter bestå, och frågan om upparbetad rätt till blivande förmån skall regleras genom särskild överenskommelse. I *artikel 19* stadgas slutligen, att konventionen även skall äga tillämpning på försäkringsfall, som inträffat före ikraftträdandet, dock att förmån ej utgår enligt konventionen för tid före ikraftträdandet. Det sagda har dock ej gjorts tillämpligt på den svenska yrkesskadeförsäkringen och den schweiziska försäkringen för olycksfall och yrkessjukdomar. I artikeln framhålles särskilt, att den i artikel 6 mom. 3 för svenska medborgare införda rätten att återfå premier även omfattar premier, som erlagts före ikraftträdandet.

Departementschefen

Det under senare år alltmer vidgade mellanfolkliga samarbetet på det socialpolitiska området avser bl. a. att genom överenskommelser tillförsäkra de fördragsslutande ländernas medborgare rätt att i annat sådant land åtnjuta en med detta lands egna medborgare såvitt möjligt likställd behandling i fråga om sociala förmåner. Vårt land har tidigare slutit flera sådana överenskommelser med de övriga nordiska länderna; och ifrågavarande mellanfolkliga strävanden har även lett till att inom Europarådets ram utarbetats vissa multilaterala avtal rörande social välfärd. Till dessa avtal återkommer jag i ett annat sammanhang denna dag.

Den nu aktuella konventionen mellan Sverige och Schweiz rörande socialförsäkring är det första bilaterala avtal som Sverige på detta område sluter utanför den nordiska kretsen. Konventionen har ej kunnat utsträckas till att omfatta hela fältet av sociala förmåner, enär från schweizisk sida endast kunnat medtagas de grenar av social säkerhet, som är reglerade av själva förbundsstaten. Konventionen är enligt *artikel 1* tillämplig på ålders-, invaliditets- och efterlevandepensionering samt yrkesskadeförsäkring. För Sveriges del betyder detta att konventionen kommer att avse förmåner enligt lagen den 29 juni 1946 om folkpensionering, lagen den 26 juli 1947 om bidrag till änkor och änklingar med barn, lagen den 26 juli 1947 om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn samt lagen den 14 maj 1954 om yrkesskadeförsäkring. Dessa förmåner äger i stort sett sin motsvarighet i den av konventionen omfattade schweiziska förbundslagstiftningen rörande ålders- och efterlevandeförsäkring och rörande försäkring för olycksfall i arbete och yrkessjukdomar, liksom för olycksfall utom arbete.

Konventionens huvudprincip är, såsom anges i konventionens inledning

och närmare bestämmes i *artikel 2*, att svenska och schweiziska medborgare skall vara likställda i fråga om rättigheter och skyldigheter vid tillämpningen av ifrågavarande lagstiftning, såvida ej annat särskilt anges i konventionen. Med medborgare jämställs därvid statslös person, som senast varit medborgare i Sverige eller Schweiz. För svensk del märkes, att den tillämpning av den svenska lagstiftningen, som konventionen sålunda medför, täckes av de bemyndiganden som lämnats Kungl. Maj:t dels i hithörande sociallagstiftning — se härom t. ex. 42 § folkpensioneringslagen — och dels i lagen den 17 juni 1938 angående rätt för Konungen att meddela förordnande om vissa förmåner åt statslösa med flera.¹

I *artiklarna 3—5* regleras frågan om tillämplig lagstiftning i konventionsfallen. Huvudregeln innebär, att den svenska lagstiftningen om folkpensionering, änke- och änklingsbidrag samt särskilda barnbidrag skall tillämpas på schweizisk medborgare, som är bosatt och mantalsskriven i Sverige, under det att den schweiziska förbunds lagstiftningen rörande ålders- och efterlevandeförsäkring blir tillämplig på svensk medborgare, som är bosatt i Schweiz eller har förvärvsarbete där. Denna huvudregel innefattar i sig de i vardera landet uppställda förutsättningarna för anslutning till dessa socialförsäkringsgrenar, givetvis med utlämnande av kravet på medborgarskap i landet. Vad åter angår den svenska yrkesskadeförsäkringen och den schweiziska försäkringen för olycksfall och yrkessjukdom gäller som huvudregel, att lagstiftningen i det fördragsslutande land, där det av försäkringen omfattade arbetet utföres, skall tillämpas. Härvid må erinras om att den svenska yrkesskadeförsäkringslagen i 58 § innehåller ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att under förutsättning av ömsesidighet träffa överenskommelse med främmande makt om tillämpning av den svenska lagen eller det andra landets lag i fall, då arbetsgivare i det ena landet inom det andra bedriver verksamhet, vari arbetstagare användes.

Från nämnda huvudregler har gjorts vissa, av praktiska hänsyn föranledda undantag för speciella persongrupper. Härjämte har vederbörande förvaltningsmyndigheter i de båda länderna bemyndigats att överenskomma om ytterligare undantag i särskilda fall från huvudreglerna eller från nyssnämnda undantag. De avsedda persongrupperna omfattar dels personal vid företag med säte i ena landet, som utsändes till arbete i det andra landet — det förstnämnda landets lagstiftning förblir i sådant fall gällande under de första tolv månaderna av vistelsen i det andra landet, undantagsvis under längre tid efter medgivande av vederbörande myndighet i sistnämnda land — dels resande eller flygande personal vid trafikföretag med säte i ena landet — lagstiftningen i detta land skall vanligen gälla — dels ock personal vid diplomatiska eller konsulära representationer och arbetstagare i personlig tjänst hos medlemmar av representationerna — vanligen skall gälla det utsändande landets lagstiftning, om vederbörande är medborgare i detta land. Rörande detaljbestämmelserna för dessa grupper torde få hänvisas till konventionens text och till den tidigare framställningen.

¹ Senaste lydelse av denna lag se SFS 1954:751.

Anmärkas må, att under punkt 6 i slutprotokollet till konventionen på framställning av berörda parter införts en speciell regel för det nordiska flygföretaget Scandinavian Airlines System och det schweiziska flygföretaget Luftverkehr A. G. Swissair, som innebär att oavsett de nyss berörda bestämmelserna skall för svensk medborgare i det nordiska företagens tjänst i Schweiz gälla den svenska lagstiftningen om folkpensionering, anke- och änklingsbidrag samt särskilda barnbidrag och för schweizisk medborgare i det schweiziska företagens tjänst i Sverige den schweiziska lagstiftningen om ålders- och efterlevandeförsäkring.

Den i artikel 2 stadgade likställighetsprincipen har i vissa viktiga avseenden ej kunnat helt genomföras med hänsyn till svårigheterna att förena det i Sverige förekommande systemet för ålders-, invalid- och efterlevandepensionering, där förmånens storlek ej är beroende av erlagda avgifter och där en territoriell begränsning av förmånsrätten å andra sidan införts, med det mera försäkringsmässigt uppbyggda systemet för ålders- och efterlevandepensionering i Schweiz, där motsatta principer i stort sett gäller i dessa hänseenden. Den schweiziska pensionen står sålunda som regel i viss relation till de erlagda försäkringspremierna samt till försäkringstiden (för full pension kräves 20 års försäkring). För att åstadkomma viss reciprocitet mellan förmånerna i de båda länderna har därför i konventionen uppställts krav på viss tids bosättning i Sverige resp. viss tids försäkring i Schweiz. Tiden har ansetts kunna sättas så lågt som fem år, när den schweiziska försäkringen, när det gäller beräkningen av förmånerna, överkompenserar kort tids försäkring och låga avgifter så att efter fem års försäkring utgives en pension motsvarande mellan 65 och 70 procent av full pension. Vidare har, med hänsyn till att från svensk sida ej ansetts böra eftergivas den territoriella begränsningen av de svenska folkpensionsförmånerna, den motsvarande begränsning, som i fråga om de schweiziska förmånerna förekommer för utländska medborgare men från vilken undantag kan medgivas i reciproka fall, bibehållits för svenska medborgare. Som kompensation härför medgives i stället från vardera landets sida rätt för det andra landets medborgare och deras efterlevande att i vissa fall återbekomma de avgifter, som erlagts till landets pensionsförsäkring.

I artikel 6 mom. 1 stadgas sålunda, att svensk medborgare äger rätt till den schweiziska försäkringens allmänna förmåner (ordentliche Renten) på samma villkor som schweizisk medborgare under förutsättning att han bor i landet och betalat minst fem års premier. Därjämte uppställs en alternativ förutsättning, som närmast avser dem som på grund av sin ålder ej hunnit att efter lagstiftningens ikraftträdande den 1 januari 1948 inbetala premier under nämnda antal år före pensionsålderns inträde vid 65 år. I det senare fallet kräves minst tio års bosättning i Schweiz, därav minst fem år oavbrutet före försäkringsfallet, men blott ett års premier. Därest svensk medborgare, som i enlighet med det sagda var berättigad till de allmänna förmånerna, avlider, blir enligt artikel 6 mom. 2 även hans efterlevande, så länge de bor i Schweiz, berättigade till sådana förmåner.

Till den som ej fullgjort någon eller högst ett års försäkringstid utgår från den schweiziska försäkringen vissa inkomstprövade och ortsgraderade övergångsförmåner (Übergangsrenten), och svensk medborgare har i *artikel 7* medgivits rätt till sådana förmåner på samma villkor i övrigt som schweiziska medborgare under förutsättning att han bott oavbrutet minst fem år i Schweiz, då ansökan om förmån göres, och någon premieåterbetalning ej skett under denna tid.

Premieåterbetalning kan enligt *artikel 6 mom. 3* begäras av svensk medborgare eller hans efterlevande, när vederbörande, såvitt kan förutses, definitivt lämnar Schweiz, om han då ännu ej blivit berättigad till de allmänna förmånerna, ävensom då försäkringsfall inträffar, dvs. vid uppnådd pensionsålder eller vid dödsfall, innan förutsättningarna för rätt till sådana förmåner hunnit uppfyllas.

I fråga om de svenska förmånerna kräves i *artikel 8 mom. 1* för att schweizisk medborgare skall bli berättigad därtill på samma villkor och med samma tilläggsförmåner som svensk medborgare, att förmånstagaren bor i Sverige samt att han bott där oavbrutet minst fem år omedelbart innan ansökan om förmån göres. I vissa fall medgives dock eftergifter från sistnämnda krav. Vad angår invalidpension och sjukbidrag kan bosättningstiden sålunda nedsättas till ett år, i vilket fall dock kräves, att vederbörande under denna tid i Sverige varit arbetsför minst ett år. När det gäller änkepension och änke- och änklingsbidrag räcker det med att den avlidne maken vid dödsfallet fullgjort förutnämnda femårstid eller att denne då uppbar invalidpension eller sjukbidrag, men i dessa fall fordras att den efterlevande maken var bosatt i Sverige vid dödsfallet. För att den som uppbar invalidpension, sjukbidrag eller änkepension icke skall ställas utan pension vid pensionsålderns inträde i sådana fall, då han ej fullgjort femårstiden för rätt till ålderspension enligt huvudregeln, har medgivits, att ålderspension likväl skall utgivas i dessa fall. Vad slutligen angår särskilt barnbidrag utgår sådant icke blott för barn, som bott minst fem år i Sverige, utan även för barn, vars fader, styvfader eller moder är berättigad till förmån som förut nämnts. De nu angivna förutsättningarna för rätt till de svenska förmånerna ansluter sig nära till motsvarande förutsättningar i de nordiska konventionerna.

Rätt för schweizisk medborgare resp. dennes efterlevande att återfå erlagda folkpensionsavgifter föreligger enligt *artikel 8 mom. 2* i fall då han, innan han blivit berättigad till förmån, lämnar Sverige för att, såvitt kan förutses, ej mer återvända. Vidare gäller, att endast de avgifter återbetalas, varå vederbörliga kvitton företes. Detta beror på att folkpensionsavgifterna i motsats till de schweiziska försäkringspremierna ej bokföres särskilt för varje person. Om återbetalning skett, blir vederbörande ej ånyo förmånsberättigad, förrän han uppfyller de i konventionen stadgade förutsättningarna för senare period än återbetalningen avsåg. Det kan i detta sammanhang förtjäna nämnas, att någon rätt för svensk medborgare att återbetkomma erlagda folkpensionsavgifter icke föreligger; å andra sidan har

emellertid en svensk rätt att, oavsett hur länge han varit borta från Sverige, vid hemkomsten bli delaktig av folkpensioneringens förmåner utan uppfyllande av speciella avgifts- eller tidsvillkor.

Vad angår övriga av konventionen omfattade försäkringsgrenar, nämligen den svenska yrkesskadeförsäkringen och den schweiziska försäkringen för olycksfall och yrkessjukdomar, har det varit möjligt att åstadkomma full likställighet mellan de båda ländernas medborgare. I *artiklarna 9 och 10* intages vissa bestämmelser i fråga om rätten till tilläggsförmåner, rätten att uppbära penningförmåner utomlands och om hänsynstagande till tidigare livränta vid bedömning av livränta för senare skada, genom vilka bestämmelser likställighetsprincipen ytterligare fastslås. Så sker även i konventionens slutprotokoll under punkterna 1 b) och 5, där det antecknats, att å det andra landets medborgare ej skall tillämpas vissa undantagsbestämmelser avseende utlänningar i vartdera landets lagstiftning på förevarande område. Det må här nämnas, att den svenska yrkesskadeförsäkringslagen — fränsett vissa bestämmelser i 30 § — jämställer svenska medborgare och utlänningar, men att Kungl. Maj:t under förutsättning av ömsesidighet äger medgiva undantag från nämnda bestämmelser för medborgare i visst land. I anslutning till Genèvekonventionen den 5 juni 1925 angående lika behandling av in- och utländska arbetare i avseende å ersättning för olycksfall i arbete har undantag gjorts för medborgare i ett flertal länder, bl. a. Schweiz, såvitt angår ersättning för skador på grund av sådant olycksfall.

Konventionen med Schweiz innehåller i övrigt bestämmelser av teknisk natur, vilka i huvudsak överensstämmer med vad konventioner av detta slag vanligen innehåller i där berörda ämnen. Här må blott nämnas, att enligt *artikel 19* skall konventionens bestämmelser såvitt avser ålders-, invalid- och efterlevandepensionering äga tillämpning även på försäkringsfall, som inträffat före konventionens ikraftträdande, och tidigare erlagda schweiziska premier kan ävenledes återbetalas till svensk medborgare. Vad nu sagts gäller emellertid ej tidigare inträffade fall inom området för den svenska yrkesskadeförsäkringen eller den schweiziska försäkringen för olycksfall och yrkessjukdomar.

Vad angår slutprotokollet må — utöver vad tidigare anmärkts — blott nämnas att däri under punkt 2 angivits, att konventionen ej omfattar den frivilliga statliga pensionsförsäkringen i Sverige, som enligt lagen därom den 29 juni 1946 föreskriver svenskt medborgarskap utan att öppna möjlighet till dispens, liksom ej heller den motsvarande schweiziska frivilliga ålders- och efterlevandeförsäkringen. Vidare må nämnas, att rörande de kommunala bostadstilläggen till folkpension, änke- och änklingsbidrag samt särskilda barnbidrag enligt punkt 7 i slutprotokollet blott gjorts den utfäktelsen, att svenska regeringen skall verka för att dessa tillägg, som är beroende av vederbörande kommuns eget beslut, skall komma schweiziska medborgare till del.

Under åberopande av det sålunda anförda och då en ratifikation av ifrågasvarande konvention ej synes förutsätta att någon ändring vidtages i hithörande svenska lagstiftning får jag föreslå, att här bilagda konvention mellan Sverige och Schweiz rörande socialförsäkring måtte föreläggas riksdagen. Jag hemställer alltså

att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att godkänna, att Sverige ratificerar denna konvention.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan, förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Björnelid

Bilaga

Konvention

mellan

Konungariket Sverige och Schweiziska förbundsrepubliken rörande socialförsäkring.

Konungariket Sverige och Schweiziska förbundsrepubliken, vilka önska såvitt möjligt bereda medborgare i de båda länderna fördelarna av svensk och schweizisk socialförsäkringslagstiftning, hava överenskommit att sluta en konvention härom.

För detta ändamål hava till fullmäktige utsetts

av Hans Majestät Konungen av Sverige:

Envoyén T. L. HAMMARSTRÖM, Sveriges sändebud i Bern,

av Schweiziska Förbundsrådet:

Doktor ARNOLD SAXER, Chef för Förbundsstyrelsen för socialförsäkring.

De befullmäktigade ombuden hava efter utväxling av sina i god och behörig form befunna fullmakter överenskommit om följande bestämmelser:

Första delen: Allmänna bestämmelser.

Artikel 1.

Mom. 1. Denna konvention är tillämplig på följande lagstiftning:

1:o) I Sverige:

- a) Lagstiftningen om folkpensionering;
- b) Lagstiftningen om bidrag till änkor och änklingar med barn och om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn;
- c) Lagstiftningen om yrkesskadeförsäkring.

2:o) I Schweiz:

- a) Förbundslagstiftningen rörande ålders- och efterlevandeförsäkring;
- b) Förbundslagstiftningen rörande försäkring för olycksfall i arbete och yrkessjukdomar, liksom för olycksfall utom arbete.

Mom. 2. Denna konvention äger jämväl tillämpning på alla lagar och författningar, vilka kodifiera, ändra eller komplettera den lagstiftning, som anges i mom. 1.

Mom. 3. Denna konvention skall tillämpas på lagar och författningar, vilka utvidga tillämpningsområdet för gällande lagstiftning till nya persongrupper, dock ej om någotdera fördragsslutande landet inom tre månader efter officiell underrättelse därom enligt artikel 11 mom. 1 i denna konvention gör invändning däremot.

Artikel 2.

Svenska och schweiziska medborgare skola vara likställda i fråga om rättigheter och skyldigheter avseende de i artikel 1 nämnda socialförsäkringsgrenarna, såvida ej annat stadgas i denna konvention. Med medborgare

i ett av de fördragsslutande länderna likställes den som förlorat sitt medborgarskap i landet och icke förvärvat medborgarrätt i annat land.

Artikel 3.

Mom. 1. Rörande de i artikel 1 mom. 1, 1:o) litt. a) och b) och 2:o) litt. a) angivna försäkringsgrenarna skall svensk lagstiftning gälla i fråga om medborgare i fördragsslutande land, som är bosatt och mantalsskriven i Sverige, och schweizisk lagstiftning i fråga om medborgare i fördragsslutande land, som är bosatt i Schweiz eller har förvärvsarbete där.

Mom. 2. Från denna huvudregel gälla följande undantag:

a) Utsändes någon, som är i tjänst hos företaget med säte i det ena fördragsslutande landet, till det andra landet skall lagstiftningen i det land, där företaget har sitt säte, gälla under de första 12 månaderna av vistelsen i det andra fördragsslutande landet. Överskrider arbetet i det andra landet denna tid, blir lagstiftningen i det förstnämnda landet i undantagsfall alljämt gällande, såvida vederbörande myndigheter i det andra landet medgiva detta och i så fall för den tid som därvid bestämmes.

b) För medborgare i fördragsslutande land, vilken tillhör den resande personalen vid vägtrafikföretag och arbetar inom än det ena, än det andra landet, gäller lagen i det land, där företaget har sitt säte. Är vederbörande emellertid bosatt i sitt hemland, skall lagen i detta land tillämpas. Motsvarande gäller för flygande personal vid lufttrafikföretag i något av de fördragsslutande länderna.

c) För diplomater, karriärkonsuler och från det ena fördragsslutande landet till det andra utsänd kanslipersonal vid diplomatiska eller konsulära representationer gäller lagen i det utsändande landet, såvida vederbörande är medborgare i nämnda land. Detsamma gäller övriga anställda vid sådana representationer och arbetstagare i personlig tjänst hos medlemmar av representationerna, såvida vederbörande är medborgare i det utsändande landet och ej särskild överenskommelse träffas om att den på verksamhetsorten gällande lagstiftningen skall tillämpas.

Artikel 4.

Mom. 1 Rörande de i artikel 1, mom. 1, 1:o) litt. c) och 2:o) litt. b) angivna försäkringsgrenarna skall tillämpas lagen i det fördragsslutande land, där det av försäkringen omfattade arbetet utföres.

Mom. 2. Från denna huvudregel gälla följande undantag:

a) De i artikel 3 mom. 2 litt. a) och c) angivna bestämmelserna.

b) I fråga om sådan resande personal vid järnvägs- eller vägtrafikföretag, som arbetar inom än det ena, än det andra av de fördragsslutande länderna, gäller lagen i det land, där företaget har sitt säte. Motsvarande gäller för flygande personal vid lufttrafikföretag i något av de fördragsslutande länderna.

Artikel 5.

De högsta förvaltningsmyndigheterna i de båda fördragsslutande länderna kunna i ömsesidigt samförstånd överenskomma om undantag i särskilda fall från bestämmelserna i artiklarna 3 och 4.

Andra delen: Särskilda bestämmelser.

KAPITEL 1.

Försäkring för ålderdom, dödsfall och invaliditet.

Artikel 6.

Mom. 1. Svensk medborgare, som är ansluten till den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringen, är så länge han är bosatt i Schweiz berättigad att på samma villkor som schweizisk medborgare erhålla de allmänna förmånerna (die ordentlichen Renten) från denna försäkring, under förutsättning att han vid försäkringsfallet

a) erlagt premier till den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringen under sammanlagt minst fem hela år eller

b) bott i Schweiz sammanlagt minst tio år — därav oavbrutet minst fem år omedelbart före försäkringsfallet — och under denna tid betalat premier till den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringen under sammanlagt minst ett helt år. Tillfällig bortovaro från Schweiz lämnas därvid utan avseende.

Mom. 2. Avlider svensk medborgare, som uppfyller någon av förutsättningarna enligt mom. 1, äro hans efterlevande, så länge de äro bosatta i Schweiz, berättigade till de allmänna förmånerna (die ordentlichen Renten) från den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringen.

Mom. 3. Svensk medborgare, som ej uppfyller någon av förutsättningarna enligt mom. 1, ävensom hans efterlevande äga kräva återbetalning av de av den försäkrade och hans arbetsgivare inbetalade premierna till den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringen. Återbetalning kan begäras,

a) då vederbörande lämnar Schweiz för att, såvitt kan förutses, ej mer återvända, eller

b) då försäkringsfall inträffar.

Svensk medborgare, för vilken premierna återbetalats, kan icke på grund av dessa premier längre göra någon rätt gällande gentemot den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringen. Anspråk på allmänna förmåner (die ordentlichen Renten) från nämnda försäkring kan därefter göras gällande först när villkoren i mom. 1 litt. a) uppfyllts för senare tidrymd än den som de återbetalade premierna avsåg.

Artikel 7.

På samma villkor som i fråga om schweiziska medborgare skall den schweiziska ålders- och efterlevandeförsäkringens övergångsförmåner (Übergangsrenten) utgå till svensk medborgare, som icke uppfyller förutsättningarna enligt artikel 6 mom. 1 eller 2 för rätt till de allmänna förmånerna (die ordentlichen Renten), såvida han vid tiden för ansökan om förmån varit bosatt i Schweiz oavbrutet minst 5 år och någon premieåterbetalning enligt artikel 6 mom. 3 ej skett under denna tid. Tillfällig bortovaro från Schweiz lämnas därvid utan avseende.

Artikel 8.

Mom. 1. Schweizisk medborgare är, så länge han är bosatt i Sverige, berättigad att på samma villkor och med samma tilläggförmåner som svensk medborgare erhålla

a) allmän ålderspension, om han varit bosatt i Sverige oavbrutet minst 5 år omedelbart innan ansökan göres eller om han vid uppnåendet av 67 års ålder redan blivit och då alljämt var berättigad till invalidpension, sjukbidrag eller änkepension;

b) invalidpension eller sjukbidrag, om han varit bosatt i Sverige oavbrutet minst 5 år omedelbart innan ansökan om sådan förmån göres, eller om han varit bosatt i Sverige under oavbrutet minst ett år omedelbart innan ansökan göres och under denna vistelse minst ett år varit fysiskt och psykiskt i stånd att utöva normal förvärvsverksamhet;

c) änkepension eller bidrag till änkor och änklingar med barn, om den avlidne varit bosatt i Sverige oavbrutet minst 5 år omedelbart före dödsfallet eller han då var berättigad till invalidpension eller sjukbidrag, allt under förutsättning att den efterlevande var bosatt i Sverige vid dödsfallet eller om den efterlevande maken varit bosatt i Sverige oavbrutet minst 5 år omedelbart innan ansökan göres;

d) särskilt barnbidrag, om barnets fader, styvfader eller moder är berättigad till förmån, som avses under a)—c) eller om barnet själv varit bosatt i Sverige oavbrutet minst 5 år omedelbart innan ansökan göres.

Tillfällig bortovaro från Sverige lämnas därvid utan avseende.

Mom. 2. Schweizisk medborgare, som ej blivit berättigad till någon av de förmåner som angivas i mom. 1, ävensom hans efterlevande äga, när vederbörande lämnar Sverige för att, såvitt kan förutses, ej mer återvända, rätt till återbetalning av de till den svenska folkpensioneringen erlagda pensionsavgifter, å vilka vederbörliga kvitton företes. Schweizisk medborgare, för vilken dylik återbetalning skett, blir därefter ej berättigad till svenska ålders- och invalidförmåner, förrän han uppfyller villkoren enligt mom. 1 för senare period än den som de återbetalade beloppen avsåg.

KAPITEL 2.

Försäkring för olycksfall och yrkessjukdomar.

Artikel 9.

Mom. 1. Medborgare i ettdera fördragsslutande landet, som är berättigad till förmåner enligt det andra landets lagstiftning om försäkring för olycksfall i arbete och yrkessjukdomar, skall erhålla samma tillägg till försäkringsförmånerna, som utgå till medborgare i sistnämnda land.

Mom. 2. Penningförmåner skola oavkortade utgivas även utomlands.

Artikel 10.

Har försäkrad på grund av olycksfall eller yrkessjukdom tillerkänts livränta från försäkringsgivare i det ena landet och skall försäkringsgivare i det andra landet på grund av senare olycksfall eller yrkessjukdom fastställa en ytterligare livränta för den försäkrade, skall därvid den tidigare livräntan beaktas som om även denna belastade försäkringsgivaren.

Tredje delen: Övriga bestämmelser.

Artikel 11.

Mom. 1. De högsta förvaltningsmyndigheterna:

a) äga överenskomma om erforderliga tillämpningsbestämmelser till denna konvention. De äga sålunda träffa överenskommelse om att för under-

lättande av förbindelserna mellan försäkringsinrättningarna i de båda länderna skall utses ett förbindelseorgan i vardera landet;

b) skola hålla varandra underrättade om alla åtgärder, som vidtagas för tillämpningen av konventionen;

c) skola snarast möjligt underrätta varandra om alla ändringar i det egna landets lagstiftning.

Mom. 2. Med de högsta förvaltningsmyndigheterna avses i denna konvention:

i Sverige:

a) för åtgärder, som avses i artikel 11 mom. 1 litt. a), artikel 12 mom. 2 och artikel 16 mom. 1,

Konungen;

b) för övriga ärenden,

Pensionsstyrelsen såvitt angår i artikel 1 mom. 1, 2:o litt. a) och b) avsedda ärenden;

Riksförsäkringsanstalten vad angår ärenden rörande yrkesskadeförsäkringen.

i Schweiz:

Förbundsstyrelsen för socialförsäkring i Bern.

Artikel 12.

Mom. 1. Vid tillämpningen av denna konvention skola vederbörande myndigheter och organ i de båda fördragsslutande länderna ömsesidigt bistå varandra i samma utsträckning som vid tillämpningen av det egna landets lagstiftning. Motsvarande gäller i tillämpliga delar den schweiziska frivilliga försäkringen för schweiziska medborgare i Sverige.

Mom. 2. De högsta förvaltningsmyndigheterna skola i ömsesidigt samförstånd reglera särskilt den medicinska och administrativa kontrollen över personer, som uppbära förmåner enligt denna konvention.

Artikel 13.

Mom. 1. I det ena fördragsslutande landet medgiven befrielse eller nedsättning av stämpelavgifter för handlingar och bevis, som skola företas enligt landets lagstiftning, skall även gälla för handlingar och bevis, som skola företas enligt lagstiftningen i det andra landet.

Mom. 2. Vederbörande myndigheter och organ i de båda fördragsslutande länderna skola icke kräva legalisering genom diplomatisk eller konsulär myndighet av handlingar och bevis, som skola företas i ärenden enligt denna konvention.

Artikel 14.

Ansökning, förklaring eller besvär, som inom viss tid skall ingivas till myndighet i ett av de båda fördragsslutande länderna, skall anses ha inkommit i rätt tid, om den inom samma tid ingivits till motsvarande myndighet i det andra landet. Därvid skall myndigheten omedelbart vidarebefordra dylik ansökning, förklaring och besvär till vederbörande myndighet i det andra landet.

Artikel 15.

Mom. 1. De organ, som skola verkställa utbetalningar enligt denna konvention, må fullgöra sådan betalning i det egna landets valuta.

Mom. 2. Valutaöverföring, som föranledes av denna konvention, skall företagas i enlighet med vid överföringen gällande betalningsöverenskommelse mellan de fördragsslutande länderna.

Mom. 3. Därest valutarestriktioner införas i något av de fördragsslutande länderna, skola dessa länders regeringar omedelbart i ömsesidigt samförstånd vidtaga åtgärder för att säkerställa överföring enligt denna konvention av de belopp, som utestå oguldna i vardera landet.

Artikel 16.

Mom. 1. Tvister, som uppkomma vid tillämpningen av denna konvention, skola lösas i ömsesidigt samförstånd av de högsta förvaltningsmyndigheterna i de båda fördragsslutande länderna.

Mom. 2. Kan därvid någon uppgörelse icke nås, skall en skiljedomstol avgöra tvisten i denna konventions anda och mening. Den schweiziska regeringen och Konungen av Sverige skola gemensamt fastställa domstolens sammansättning och domstolsförfarandet.

Fjärde delen: Slut- och övergångsbestämmelser.

Artikel 17.

Mom. 1. Denna konvention, som upprättats å svenska och tyska språken, skall ratificeras. Ratifikationsinstrumenten skola snarast möjligt utväxlas i Stockholm.

Mom. 2. Konventionen träder i kraft första dagen i andra månaden efter utväxlingen av ratifikationsinstrumenten.

Artikel 18.

Mom. 1. Denna konvention slutes för ett år. Den anses förlängd genom tyst överenskommelse på ett år i sänder, såvida den icke uppsäges av en av de fördragsslutande länderna senast tre månader före utgången av giltighetstiden.

Mom. 2. Uppsäges denna konvention, skola på grund av konventionens bestämmelser redan förvärvade rättigheter likväl bestå. Den rätt till blivande förmåner, som må ha förvärvats på grund av konventionens bestämmelser, skall regleras genom särskild överenskommelse.

Artikel 19.

Bestämmelserna i artiklarna 6—8 äga även tillämpning på försäkringsfall, som inträffat innan konventionen trätt i kraft. För tiden före ikraftträdandet utgå inga förmåner på grund av konventionens bestämmelser. Artikel 6 mom. 3 avser även premier, som erlagts före ikraftträdandet av denna konvention.

Som bevis härför hava de befullmäktigade ombuden undertecknat denna konvention och försett den med sina sigill.

Som skedde i fyra exemplar i Bern den 17 december 1954.

FÖR KONUNGARIKET SVERIGE

T. L. Hammarström

FÖR SCHWEIZISKA FÖRBUNDSREPUBLICEN

Saxer

Slutprotokoll**till konventionen mellan Konungariket Sverige och Schweiziska Förbundsrepubliken rörande socialförsäkring.**

I samband med undertecknandet denna dag av konventionen mellan Konungariket Sverige och Schweiziska Förbundsrepubliken rörande socialförsäkring hava de befullmäktigade ombuden för de fördragsslutande länderna överenskommit om följande förklaringar:

1. Vid tillämpningen av bestämmelserna i artikel 2 i konventionen skall på svenska medborgare icke tillämpas
  - a) artikel 40 i den schweiziska förbundslagen den 20 december 1946 rörande ålders- och efterlevandeförsäkring, vilken artikel avser nedsättning av utlänningar tillkommande förmåner;
  - b) artikel 90 i den schweiziska förbundslagen den 13 juni 1911 rörande sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilken artikel avser nedsättning av utlänningar tillkommande förmåner.
2. Den i artikel 2 angivna likställigheten mellan medborgare i de fördragsslutande länderna gäller icke i fråga om anslutning till den schweiziska frivilliga ålders- och efterlevandeförsäkringen och till den frivilliga statliga pensionsförsäkringen i Sverige.
3. Tillfällig bortovaro enligt konventionen anses föreligga, om den försäkrade utan att ändra sin bosättning lämnar landet för tid ej överstigande 4 månader om året.
4. Enighet råder därom, att de i artikel 7 och artikel 8 mom. 1 angivna tidsfristerna i fall, som avses i artikel 3 mom. 2 litt. a), skola räknas först från den tidpunkt, då lagstiftningen i det land, till vilket arbetstagaren utsänts, blir tillämplig på honom.
5. Utbyte av ersättning från den svenska yrkesskadeförsäkringen mot engångsbelopp må icke ske utan uttryckligt medgivande från den försäkrade.
6. Enighet råder därom, att utan hinder av föreskrifterna i artikel 3 i konventionen skall gälla i artikel 1 mom. 1, 1:o litt. a) och b) avsedd svensk lagstiftning för svensk medborgare, som är anställd vid företag under Scandinavian Airlines System och arbetar i Schweiz, samt i artikel 1 mom. 1, 2:o) litt. a) avsedd schweizisk lagstiftning för schweizisk medborgare, som är anställd vid Luftverkehr A. G. Swissair och arbetar i Sverige.
7. Svenska regeringen åtager sig att verka för att de kommunala bostadstilläggen även skola komma schweiziska medborgare till del.

Detta protokoll, som upprättats å svenska och tyska språken, utgör del av den denna dag undertecknade konventionen och gäller under samma förutsättningar och för samma tid som konventionen.

Som skedde i fyra exemplar i Bern den 17 december 1954.

FÖR KONUNGARIKET SVERIGE

T. L. Hammarström

FÖR SCHWEIZISKA FÖRBUNDSREPUBLICEN

Saxer